

Економічне регулювання зайнятості сільського населення в Кіровоградському регіоні

Регулювання зайнятості сільського населення на регіональному рівні в Україні повинно забезпечуватись активною соціально-економічною політикою держави, але насамперед необхідно спрогнозувати можливі соціально-економічні наслідки будь-якого втручання держави.

регулювання, зайнятість, сільське населення, механізм, регіон, ринок робочої сили

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення механізму регулювання зайнятості сільського населення в сучасних умовах розвитку аграрного сектору економіки України, що насамперед пов'язано з наявністю тісного зв'язку між рівнем безробіття і рівнем життя, деградацією та процесом відновлення людського потенціалу, загостренням соціально-політичної ситуації.

На сьогодні питання зайнятості населення є актуальним для всієї країни в цілому, але особливої уваги потребують агропромислові регіони, що пов'язано з специфікою аграрного сектору. Отже, заходи щодо регулювання рівня зайнятості населення повинні мати регіональну спрямованість.

На сучасному етапі в Україні застосовується механізм регулювання зайнятості населення, який в цілому відповідає світовій практиці. Однак цей процес регулювання здійснюється без належного науково-методологічного забезпечення. Напруженість ситуації посилюється у зв'язку з відмовою держави від засобів регулювання, які існували за радянських часів, і неспроможністю ринкових регуляторів працювати на повну силу.

Теоретичні, методологічні, методичні та практичні аспекти регулювання зайнятості населення ґрунтовно вивчали такі зарубіжні й вітчизняні вчені, як Л. Ерхард, Дж. Кейнс, С. Кларк, Ю. Краснов, Л. Лестер, М. Лощінін, А. Маршал, В. Райцін, Г. Саркісян, В. Соколінський, Л. Фільштейн, Г. Форд, М. Фрідмен, Дж. Хікс та інші.

Але, слід відмітити, що не отримали подальшого розвитку питання регулювання зайнятості в розрізі різних регіонів країни та соціально-економічних груп населення. Сучасна система зайнятості передбачає існування ринку робочої сили, і як наслідок певний рівень безробіття. Слід зазначити, що особливе місце в цій системі займає сільське населення, характерними рисами якого є специфічний спосіб життя, а саме відносна не мобільність, сезонний характер праці тощо.

Метою статті є аналіз сучасного механізму регулювання зайнятості сільського населення та визначення шляхів формування ефективного механізму його регулювання. Необхідність правової регламентації зайнятості саме для сільського населення посилюється ще й тим, що, за нашою думкою, крупними роботодавцями в кожному селі буде одне чи декілька сільгосп підприємств або власників, які є монополістами на ринку праці. Отже, необхідно враховувати залежність між зміною номінальної заробітної плати і часткою безробітних у загальній кількості робочої сили, з метою державного регулювання попиту і пропозиції на її ринку.

Вперше така залежність була побудована в Великобританії в 1958 році А. Філіпсом. Тому пізніше ця залежність одержала назву кривої Філіпса.

А. Філіпс запропонував гіпотезу, згідно з якою швидкість зміни ставок заробітної плати нелінійно зв'язана з величиною надлишкового попиту на робочу силу: чим більше надлишковий попит, тим швидше ставки заробітної плати посуваються до точки рівноваги. залежність теоретично обгрунтував Р. Ліпсі в 1960 році. Співвідношення між попитом на робочу силу і тією її величиною, що запропонована, Р. Ліпсі ілюструє за допомогою пари кривих (Рис. 1, де Z -рівень заробітної плати або ціна робочої сили, а d - кількість робочої сили).

Данні криві перетинаються в точці ZE , яку можна розглядати як точку, що характеризує рівновагу заробітної плати, а якщо нижче – надлишок попиту на неї. Якщо ставки заробітної плати відхиляються від ZE , то виникає тенденція до такої зміни цих ставок, при яких вони будуть знову наближатися до ZE , а на рис. 2 крива d характеризує розмір попиту на робочу силу, а S - величину робочої сили, що пропонується.

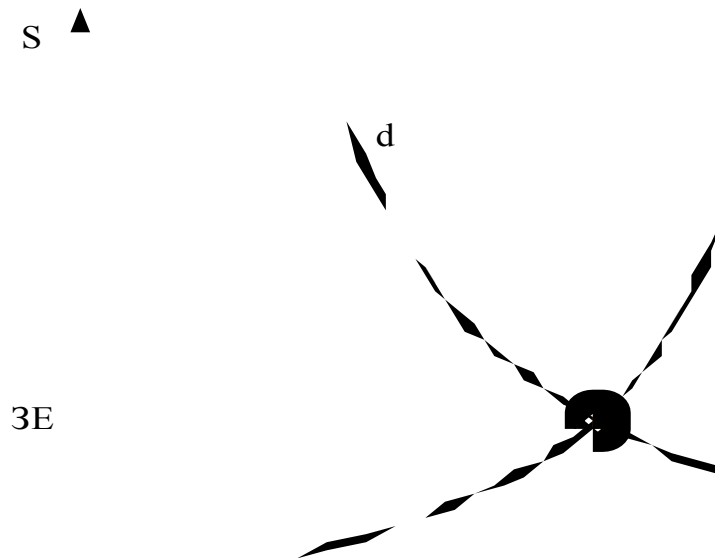

Рисунок 1 – Крива “попит –зарплата”

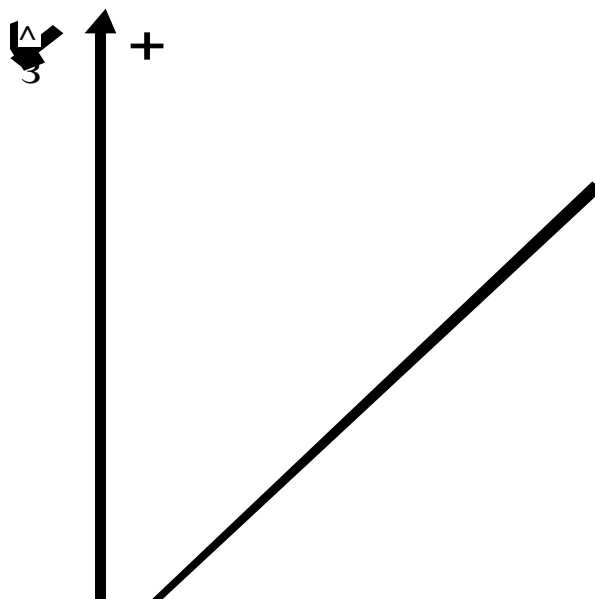

Рисунок 2 – Зміна зарплати

В цьому власне і полягає сутність регулювання зайнятості сільського населення.

Але для того, щоб розробляти та впроваджувати будь-які соціально економічні заходи, щодо регулювання зайнятості населення необхідно насамперед виміряти її базові розміри.

Динаміка чисельності незайнятих громадян, що перебувають на обліку в службі зайнятості у 1991 – 2002 рр. відображена рисунком 3 [4].

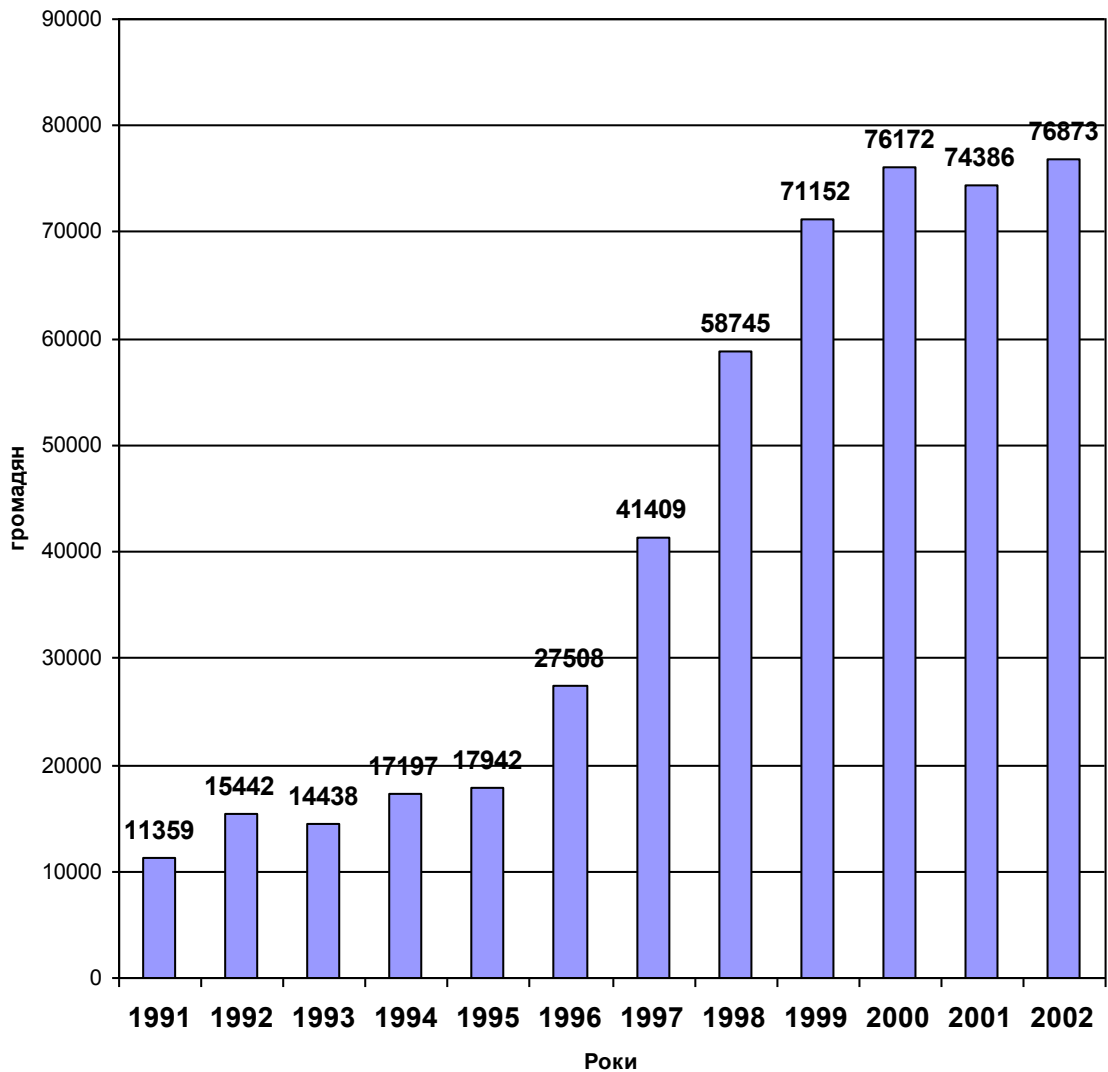

Рисунок 3 – Чисельність незайнятих громадян, які перебували на обліку в службі зайнятості у 1991-2002 рр

Аналіз даних поданих рисунком 3 дає можливість зробити висновок, що ситуація на ринку праці в Кіровоградському регіоні характеризується позитивною динамікою, що підкреслює актуальність обраної теми статті. Крім того, слід зазначити, що починаючи з 2000 року ситуація на ринку праці дещо стабілізувалася. Але віднести це до позитивної тенденції, за нашою думкою недоцільно, тому що загальна кількість безробітних складає досить великий прошарок населення працездатного віку (76,9 тис. громадян), а темп зростання 2002 року до 2001 склав 103,3%. Ситуація погіршується тим, що приблизно третину безробітних по Кіровоградському регіону складає молодь.

Крім того, в перспективі при визначенні пріоритетності розробки програм сприяння зайнятості населення в розрізі соціально-економічних груп, слід враховувати, що необхідність регулювання процесів ринкового формування ціни робочої сили в аграрному секторі посилюється тим, що більшість сіл значно віддалена від міст, тобто від ринку пропозиції праці. Отже, селяни не мають можливості переїхати у місто і там знайти роботу. Якщо ж їм все ж вдається виїхати з села, шанси знайти роботу в місті д них мізерні.

Таким чином, передумовою формування ефективного механізму регулювання зайнятості та подолання безробіття в перспективі в Україні, який повинен мати соціально орієнтовану спрямованість і передбачати регулювання державою основних процесів відтворення робочої сили, повинен бути попередній розрахунок вищевказаних залежностей, вимір репрезентативного інформаційного забезпечення та прогноз можливих наслідків тих чи інших заходів.

Список літератури

1. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. - К.: Знання - Прес, 2000. - 209 с.
2. Краснов Ю.М. Економічні важелі зменшення розшарування населення за доходами // Журнал Україна Аспекти праці.- 2003.- № 2. - С. 132-141.
3. Фільштейн Л.М. До проблеми розробки економічних механізмів управління самоврядними територіями // Наукові праці Кіровоградського державного технічного університету, 2000. – Вип. 8.- С.3-7.
4. Зареєстрований ринок праці Кіровоградської області у 2002 році // Аналітично-статистичний збірник. Кіровоград – 2003. – 24 с.

Регулирование занятости сельского населения на региональном уровне в Украине должно обеспечиваться активной социально-экономической политикой государства, но в первую очередь необходимо спрогнозировать возможные социально-экономические последствия какого-либо вмешательства государства.

Regulation of entertaining of agricultural population at a regional level in Ukraine should be provided with an active social and economic policy of the state, but first of all it is necessary to predict possible social and economic consequences of any intervention of the state.